

БЮРОКРАТИЧНІ ПАТОЛОГІЇ СТАНОВЛЕННЯ НОВІТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Сьогодні посилення ролі державного управління в системі суспільного життя збільшує могутність бюрократичного апарату влади. У будь-якому сучасному суспільстві бюрократія виступає необхідною формою управлінської діяльності. Події останнього часу не дозволяють сподіватися на те, що в сучасній Україні бюрократія зійде зі сцени або повністю трансформується.

Сучасна філософія, політологія та соціологія по-різному оцінює бюрократичні зміни і причини, що їх породжують. В цілому проблеми бюрократичних перетворень розглядаються такими, які пов'язані з безліччю причин: структурою бюрократії, принципами її діяльності, статусними і економічними інтересами; зв'язком з суспільним середовищем; типом режиму і т.д.. Поки в державі є потреба у розподілі благ і привілеїв, завжди існуватиме апарат створений для цих цілей. Становлення, розвиток і трансформація радянської в українську бюрократію являє собою еволюцію політико-бюрократичної системи управління, що передбачає побудову такої політичної системи, в якій панує призначуване чиновництво, яке окрім розпорядчої ролі ще й виконує основну політичну роль. В Україні бюрократія продемонструвала і надалі демонструє стійкість, адже змогла підкорити своїм цілям і завданням всі основні відносини і компоненти суспільства-навіть «революційні».

Розмежування на бюрократію і бюрократизм як на позитивну і негативну її особливість, об'єднує поняття «бюрократичні патології», природно напрошується висновок про необхідність пошуку шляхів зменшення негативних елементів в бюрократичному управлінні. Для обмеження бюрократизму важливе значення мають наступні заходи: розвиток принципів самоврядування у суспільстві, в тому числі на виробництві; виявлення, узгодження і реалізація інтересів основних соціальних груп суспільства, а не тільки привілейованих; переважно конкурсний відбір і просування державних службовців; атестація державних службовців незалежними комісіями; боротьба з корупцією в державному апараті; формування нової культури взаємовідносин між владою і суспільством; розвиток інститутів громадянського суспільства; формування соціально-правової держави.

Натомість слабка законодавча система, дозволяє посадовим особам використовувати службове становище у своїх особистих інтересах. Зловживання службовим становищем, вимагання є стандартом поведінки українських чиновників. В Україні за даних суспільно-економічних відносин винищити до кінця корупцію неможливо, суспільство здатне лише зменшити її розміри і зробити її прояв більш рідкісним явищем. Масова корумпованість і

відсутність ділової етики є однією з ключових причин економічної, фінансової і, головне, політичної нестабільності в сьогоденні українського суспільства.

На нашу думку, необхідно виділити наступні передумови, спрямовані на всебічний розвиток програми боротьби з корупцією: абсолютна перемога над корупцією не можлива; не існує країн, не приречених на масштабну і хронічну корупцію. Україна не є винятком: обмеження корупції не може бути разовою кампанією; корупцію не можна обмежити тільки законодавчими методами і боротьбою з її проявом. Боротьба з корупцією досягає успіху, якщо вона всеосяжна, комплексна, ведеться постійно, та на це спрямовані всі сили влади держави, антикорупційна програма повинна реалізовуватися на вищому рівні політичного керівництва країни і при максимальній співпраці з інститутами громадянського суспільства.

В основі визначення корупції в її політичному значенні лежить відомий постулат, згідно з яким бюрократія фактично є господарем державних ресурсів, і все суцє в ньому представляє собою власність бюрократії. Сучасний державний чиновник - не тільки виконавець рішень вищої політичної влади, а й активний ініціативний елемент політичних інститутів держави і суспільства. Реальна політична влада чиновництва визначається його роллю в процесі вироблення та реалізації державних рішень.

Одним з кардинальних завдань, що стоять сьогодні перед політичним керівництвом України, є радикальне підвищення ефективності роботи бюрократичного апарату. Натомість, відмова від визнання високої політичної значущості бюрократії, її ролі в розробці та реалізації державної політики є, по суті, основною помилкою яка не враховується в боротьбі з бюрократизмом. Адже при діяльності бюрократичного апарату, роль якого зводиться до того, що чиновники жили і живуть не за рахунок держави, в якій на них немає коштів, а за рахунок залежного від них населення – тотальної корупції. Місце і роль бюрократії в політичному процесі залежать від характеру політичної системи, жоден сучасний режим не обходиться без бюрократії що зосередила у своїх руках адміністративну владу. Будь-яка система управління тією чи іншою мірою несе в собі елементи бюрократичних відносин. Іншими словами: доти, поки існує державна влада, буде існувати і бюрократія. Пристосовуваність якої до мінливих умов і гнучкість - феномен бюрократії при формуванні управлінської стратегії в сучасній Україні залишає даний феномен фундаментальною проблемою державного будівництва при створенні професійного і висококваліфікованого апарату влади.